

Iulia BULEA,
dr., asist. univ.
PhD,
University Assistant

PREVENIREA FAPTELOR ANTISOCIALE SĂVÂRȘITE DIN MOTIVE DE DISCRIMINARE RASIALĂ

Discriminarea rasială, definită ca tratare nedreaptă a unor persoane sau grupuri pe baza originii rasiale sau etnice, poate avea efecte semnificative în diverse domenii, inclusiv la locul de muncă, în educație și în societate în general. Consecințele actelor discriminatorii includ excluderea socială, stigmatizarea, declinul în calitatea vieții, frica, scăderea stimei de sine, sărăcia, violența și dezintegrarea socială. Între discriminare și inegalitate socială există o strânsă legătură, context în care subliniem aspectul legat de disparitățile ce țin de accesul la oportunități și resurse. O să abordăm cele mai eficiente strategii de prevenire prin punctarea rolului mediului online în promovarea drepturilor omului și combaterea discriminării, recunoscând că acest spațiu poate fi folosit atât ca instrument puternic pentru conștientizare și educație, cât și ca mijloc de perpetuare a inegalităților existente. Soluția la problema globală a discriminării rasiale este reprezentată de eforturile coordonate și constante la nivel individual, instituțional și societal.

Cuvinte-cheie: discriminare rasială, strategie, drepturile omului, prevenire, vulnerabil.

PREVENTING ANTISOCIAL ACTS COMMITTED DUE TO RACIAL DISCRIMINATION

Racial discrimination, defined as the unfair treatment of individuals or groups based on their racial or ethnic origin, can have significant effects in various domains, including the workplace, education, and society at large. The consequences of discriminatory acts include social exclusion, stigmatization, a decline in the quality of life, fear, diminished self-esteem, poverty, violence, and social disintegration. There is a close connection between discrimination and social inequality, wherein we emphasize the aspect related to disparities in access to opportunities and resources. We will address the most effective prevention strategies, highlighting the role of the online environment in promoting human rights and combating discrimination, acknowledging that this space can be used both as a powerful tool for awareness and education and as a means of perpetuating existing inequalities. The solution to this global issue lies in coordinated and ongoing efforts at the individual, institutional, and societal levels.

Keywords: racial discrimination, strategy, human rights, prevention, vulnerability.

1. INTRODUCERE.

Menționez faptul că utilizăm conceptul de discriminare rasială astfel cum este el abor-

dat în legislație și în literatura de specialitate, deși considerăm că este mai adecvat să ne exprimăm cu privire la diversitatea etnică și cul-

turală. Această expresie nu este utilizată în sens peiorativ, ci urmărește să fie în concordanță cu modul comun de redare a noțiunii. Catalogarea indivizilor în funcție de rasă este criticată adeseori, însă formularea e încă utilizată în mod frecvent. Oamenii pot fi clasificați în grupuri etnice, bazate pe caracteristici culturale și geografice, dar aceste categorii nu corespund unor diferențe biologice semnificative.

Autorul Jamie Susskind, susținând faptul că nu orice discriminare este nedreaptă și nu orice nedreptate este ilegală, identifică trei semnificații ale conceptului de discriminare. Cea dintâi este neutră, cu referire la diferențierea simplă a unui lucru de altul (poate fi făcută și în mod apreciativ). A doua se raportează la diferențierile injuste între oameni, pe când cea din urmă, având semnificație juridică, descrie reguli sau acte ce sunt contrare normelor legale în vigoare care interzic tratarea nefavorabilă a unor indivizi. [1, p. 318]

Discriminarea rasială reprezintă tratarea unei persoane sau a unui out-grup în mod injust, pe baza originii rasiale sau etnice. Această formă de discriminare implică acordarea de privilegii sau impunerea de restricții, creând o ierarhie socială bazată pe diferențele de culoare a pielii, etnie sau origine națională. Discriminarea rasială poate să se manifeste în diverse contexte, inclusiv la locurile de muncă, în educație, servicii publice și în societate în ansamblu. Există mai multe modalități de exprimare a acestui comportament negativ, printre care: evitare, excludere, deosebiri, antipatie, restricții, preferințe, discurs de ură, trolling, hărțuire, violență fizică sau chiar exterminare. O parte dintre acestea se pot manifesta și prin intermediul sistemelor digitale.

2. METODOLOGIE.

Elaborarea prezentului studiu a implicat utilizarea unui set diversificat de metode de cercetare. În acest sens, am recurs la *metoda analizei logice*, procedeu de investigare și evaluare a argumentelor și a structurilor raționale pentru a determina validitatea și coerența conținutului tezei. Această metodă este importantă pentru construirea unei expuneri logice și unitare. De asemenea, am aplicat *metoda anali-*

zei critice, abordare ce a facilitat sintetizarea și analizarea, inclusiv evaluarea critică, a perspectivelor din domeniile de specialitate. Astfel am asigurat o viziune obiectivă asupra diverselor puncte de vedere prezentate în lucrare, contribuind la dezvoltarea unei radiografieri echilibrate a subiectului cercetat. În cadrul articolului, am adoptat și *metoda clasificării*, punând în valoare criteriile specifice care au facilitat identificarea și diferențierea entităților relevante. Prin aplicarea acestei metode, am contribuit la structurarea și organizarea corespunzătoare a informațiilor, consolidând astfel coerența și claritatea argumentației. Combinarea acestor metode de cercetare a permis obținerea unei perspective comprehensive asupra subiectului abordat, contribuind la calitatea și robustețea analizei realizate.

3. REZULTATE.

3.1. Analiza formelor discriminării rasiale și implicațiilor în societatea contemporană

Ca forme de discriminare, putem identifica: discriminarea directă (se produce atunci când un individ primește un tratament inferior față de un alt om, aflat într-o situație asemănătoare, fie că acesta a fost, e sau ar putea fi într-un context similar, pe baza oricărui criteriu de discriminare stipulat în normele legale actuale); discriminarea indirectă (când o regulă, un standard ori o abordare aparent neutră aduce prejudicii unor indivizi, pe baza criteriilor specificate în cadrul legislației curente, exceptând situațiile în care aceste reguli, bareme sau abordări sunt obiectiv și legitim fundamentate, iar modalitățile de a ajunge la acest scop sunt potrivite și indispensabile. Discriminarea indirectă se referă la orice acțiune activă sau pasivă care, prin impactul său, avantajează sau dezavantajează nejustificat, supunând unui tratament injust sau degradant un om, un out-grup ori o comunitate în comparație cu altele [2], aflate în aceleași circumstanțe); discriminarea multiplă (se întâmplă atunci când o persoană sau o colectivitate primește un tratament distinct, în cadrul unei circumstanțe uniforme, pe baza mai multor criterii de discriminare, cumulativ); hărțuirea (este orice conduită ce duce la instituirea unei

atmosfere descurajante, ostile, degradante sau jignitoare, pe baza deosebirilor de naționalitate, etnie, limbă, credință religioasă, clasă socială, principii, gen, orientare sexuală, asociere cu un grup defavorizat, vârstă, dizabilitate, statut de refugiat [3, pp. 44-46] sau azilant, ori alt indicator); victimizarea (se referă la orice formă de reacție defavorabilă, generată în urma unei plângeri sau a unor demersuri legale, la adresa unei presupuse încălcări a principiilor egalității de tratament și a interdicției discriminării); dispoziția de a discrimina (constă într-un îndemn transmis de la o entitate sau colectivitate către o altă entitate sau grup, cu scopul de a institui tratamente discriminatorii) [4].

Discriminarea rasială și faptele antisociale motivate de discriminare reprezintă probleme complexe care afectează coeziunea socială și drepturile fundamentale ale omului, prevenirea lor fiind esențială în societatea contemporană. Profilaxia în această sferă se aliniază cu principiile fundamentale ale drepturilor omului, inclusiv dreptul la egalitate, nediscriminare și drepturile individuale ale fiecărui membru al societății. O societate în care oamenii sunt tratați cu respect și echitate contribuie la crearea unei comunități încheigate. [5, pp. 162-163]

Faptele motivate de ură creează diviziuni și tensiune în cadrul societății, prin prevenirea acestora încurajându-se comuniunea comunitară și construindu-se un mediu în care diversitatea este apreciată și valorizată, mai unit și mai rezistent la conflicte, capabil să abordeze problemele colective. O societate în care discriminarea rasială este redusă sau eliminată contribuie la o dezvoltare sustenabilă, asigură accesul egal la oportunități educaționale, la locuri de muncă și la resurse, sprijinind creșterea economică și progresul pe termen lung. Este și un mod de consolidare a relațiilor diplomatice, prin care se atrag investiții și se promovează schimburile culturale și economice. Prin faptul că un stat are inițiative și depune diligențe pentru a implementa strategii de prevenire a discriminării, se construiește o reputație pozitivă a țării respective pe scena internațională.

Relevanța promovării siguranței cetățeanului în contextul dezvoltării spiritului ci-

vic european se evidențiază prin diversitatea domeniilor de interes acoperite de sistemul de menținere a ordinii publice: stabilitatea politică, protejarea drepturilor cetățenești, implementarea legilor și hotărârilor judiciare, conviețuirea armonioasă în societate, precum și eficiența serviciilor de stat. În practică, acest spirit civic trebuie să se bazeze pe convingere și responsabilitate, atât la nivel particular, cât și la nivel societal. [6, p. 11]

Într-un mediu în care toți indivizii sunt încurajați, tratați cu respect și au șanse egale, se stimulează o atitudine proactivă, prin care oamenii contribuie la creionarea propriului climat social. Eliminarea barierelor discriminatorii permite exploatarea deplină a potențialului fiecărui membru al societății, contribuind astfel la inovație și progres. Promovarea unei societăți în care diversitatea este recunoscută și valorizată, iar toți oamenii sunt tratați cu considerație, este extrem de importantă. Mai mult decât atât, prevenirea discriminării rasiale și a infracțiunilor determinate de ură servește ca un model de comportament pentru viitoarele generații, educația și conștientizarea în această direcție creând societăți incluzive și tolerante pentru generațiile care vin.

3.2. Analiza cauzelor și consecințelor faptelor antisociale motivate de discriminare rasială

„Drepturile omului reprezintă fundamentul existenței și coexistenței umane, universale, indivizibile și interdependente, definind umanitatea. Ele întruchipează principiile ce formează piatra de căpătâi a demnității umane”, aprecia secretarul general al ONU în discursul rostit cu prilejul aniversării a jumătate de secol de la adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului. [7, p. 5]

Identificarea rădăcinilor acestui fenomen implică o amplă radiografiere a mai multor sfere de cercetare, începând cu psihologia și continuând cu sociologia, criminologia, dreptul penal și neuroștiințele. În domeniul psihologiei, se explorează aspecte precum formarea prejudecăților, dezvoltarea identității și impactul experiențelor personale asupra atitudinilor discriminatorii. Sociologia aduce în

discuție influențele structurilor sociale, culturale și economice asupra formării comportamentelor de acest fel în cadrul comunităților. Criminologia se ocupă de analiza și înțelegerea comportamentelor antisociale, inclusiv a celor motivate de discriminare rasială, și contribuie la dezvoltarea strategiilor pentru prevenirea și gestionarea acestora. Dreptul penal investighează și sancționează actele discriminatorii, oferind un cadru legal pentru protejarea drepturilor individuale și combaterea discriminării. Neuroștiințele aduc o perspectivă aprofundată asupra modului în care creierul percepe și procesează informațiile legate de diversitate și alteritate, contribuind la explicarea mecanismelor subiacente comportamentelor discriminatorii. Aceste domenii de cercetare interconectate oferă o perspectivă comprehensivă asupra discriminării rasiale, evidențiind complexitatea și multidimensionalitatea acestui fenomen. Cercetarea amănunțită a factorilor psihologici, sociali, juridici și neurologici asociați discriminării rasiale este esențială pentru dezvoltarea unor strategii eficiente de prevenire și pentru promovarea unei societăți în care diversitatea și egalitatea sunt valori fundamentale.

Catalogarea și discriminarea grupală servesc adesea ca fundament al acelor ideologii care tolerează și susțin persecuția. Persoanele vulnerabile și minoritarii sunt excluși din categoria celor majoritari, urmând a se disemina prejudecăți destinate să creeze o disociere și să modifice percepția asupra lor. [8, p. 23]

Indivizii pot dezvolta un comportament cu biasuri și stereotipuri, având ca elemente determinante: mediul familial, modelele, mediul înconjurător (școală, prieteni, colegi, comunități din care fac parte, media, cultura populară), apartenența activă la diverse entități, experiențele proprii, predispoziția de a vedea realitatea într-un mod specific, existența unor legi ori politici discriminatorii, reticența față de situații străine, valorile și practicile culturale, factorii socio-economici, dorința de putere. Motivarea discriminatorie amplifică și accentuează caracteristicile infracțiunilor săvârșite din aceste cauze, subliniind ura sau intoleranța față de grupurile targetate. Este posibil ca în cazul în care la cercetarea unei infracțiuni nu se identifică ni-

ciun mobil, acesta să fie legat de sentimentele de ură pe care cel care a comis-o le resimte pentru victimă. Această dimensiune a infracționalității aduce în prim-plan aspecte complexe ale psihologiei umane și interacțiunilor sociale. Percepțiile afective de ură pot proveni dintr-o varietate de surse, inclusiv din prejudecăți rasiale, xenofobie sau alte forme de discriminare. Fără a intra în detalii, menționăm faptul că, în astfel de situații, investigarea devine nu doar o chestiune de identificare a faptelor, ci și de explorare a substratului emoțional și social care a condus la săvârșirea infracțiunii. Factori precum intoleranța culturală, stereotipurile răspândite în societate și lipsa educației privind diversitatea pot contribui la formarea acestor trăiri negative. În vederea prevenirii faptelor antisociale motivate de discriminare rasială, trebuie abordate și înțelese aceste aspecte subiacente, pentru a dezvolta strategii eficiente de combatere a urii. [9]

Consecințele faptelor antisociale determinate de discriminare rasială sunt numeroase, îngrijorătoare și cu implicații multiple, influențând nu doar indivizii direct afectați, ci și comunitățile și societatea în ansamblu. Atitudinile discriminatorii, ca sursă a acestui fenomen, pot să conducă la: excludere socială, marginalizare și dogmatism [2], persoanele sau out-grupurile fiind relegate din participarea activă în cadrul colectivităților și experimentând izolarea socială; stigmatizare [2], acțiuni care afectează negativ imaginea de sine a persoanelor discriminate, contribuind la perpetuarea unui cerc vicios de alienare; declin în calitatea vieții prin limitarea accesului la: educație, locuri de muncă, un venit stabil, servicii de sănătate și alte resurse; frică și nesiguranță, deoarece persoanele afectate devin vulnerabile la acte de hărțuire, violență sau alte forme de agresiune; perpetuarea ciclurilor de sărăcie, prin faptul că indivizii discriminați întâmpină obstacole în accesul la oportunități economice și educaționale; violență în comunități, faptele antisociale motivate de discriminare contribuind la un ciclu de agresivitate, generând conflicte și tensiuni sociale [10]; dezintegrare socială, scindând comunitățile și slăbind coeziunea interumană; lipsa unei perspective pe termen lung; restricționarea dreptu-

rilor de a exploata și utiliza resursele esențiale, inclusiv învățământ, locuințe și sistemul contributiv de asigurări [11]; scăderea stimei de sine, cu impact negativ asupra sănătății mentale și bunăstării psihologice a victimelor; încălcarea drepturilor omului și săvârșirea de infracțiuni. Inegalitatea este un indicator important al disponibilității unei societăți de a tolera vulnerabilizarea membrilor săi, de a accepta oportunități și libertăți radical diferite în interiorul granițelor sale. [12, p. 53]

În contextul discriminării rasiale, inegalitatea devine adesea evidentă în disparitățile de tratament și oportunități între diferite grupuri etnice sau rasiale. Cercetările științifice relevă că prejudecățile și stereotipurile existente într-o societate pot influența decisiv distribuția resurselor și accesul la servicii. În consecință, grupurile vulnerabile sunt adesea expuse la condiții nefavorabile, precum sărăcie, lipsă de acces la educație de calitate, servicii medicale inadecvate, dar și stimă de sine scăzută, cu toate implicațiile care derivă de aici (sentimente de alienare, lipsă de încredere și, uneori, chiar internalizarea stereotipurilor, ceea ce afectează negativ sănătatea mentală și bunăstarea generală). Conștientizarea profundă a impactului pe termen lung asupra indivizilor și comunităților, precum și abordarea detaliată a aspectelor complexe pe care le presupune discriminarea, la care am făcut referire anterior, luând în considerare atât factorii structurali, cât și cei culturali care contribuie la perpetuarea inegalității sunt primii pași care trebuie făcuți pentru a crea un mediu în care fiecare individ să se simtă valorizat și respectat.

3.3. Discriminarea rasială – strategii eficiente de prevenire

Oricât de mult a fost analizat, tratat și dezbătut acest subiect, identificându-i-se cauzele, condițiile determinante și favorizante, efectele, modalitățile de prevenire, descurajare, combatere și sprijin pentru persoanele vulnerabile, entitățile pretabile a colabora în demersurile de eliminare a discriminării rasiale, aceasta rămâne o problemă socială semnificativă, cu implicații profunde asupra indivizilor și a societății în ansamblu. În lumina acestui

context, cercetările științifice și strategiile de profilaxie au evoluat rapid pentru a identifica factorii de influență și pentru a dezvolta intervenții eficiente.

Prevenirea, abordată din perspectiva aplicării legii, reprezintă în esență acea activitate prin care autoritățile abilitate aduc la cunoștința indivizilor din diverse comunități informații despre săvârșirea, consecințele și impactul faptelor antisociale, în scopul de a le anticipa și contracara. Eforturile întreprinse aduc avantaje pentru ambele entități implicate, atât pentru autorități, cât și pentru cetățeni, având în vedere că atât ei, cât și statul sunt afectați de conduitele ilegale. Aceasta reprezintă o abordare pe termen lung care vizează protejarea securității prin implementarea unor strategii integrate, coerente, uniforme și eficiente împotriva infracționalității. [13]

O parte însemnată a progresului în prevenirea discriminării rasiale provine din cercetările științifice care au evidențiat mecanismele psihologice și sociologice implicate în perpetuarea acestui fenomen. De la studiile asupra stereotipurilor și prejudecăților până la cercetările privind impactul politicilor publice, aceste contribuții aduc înțelegere și clarificare în dezvoltarea de strategii eficiente. În paralel cu aceste progrese în cercetare, au fost dezvoltate și implementate strategii eficiente pentru prevenirea discriminării rasiale, cum ar fi educația interculturală, formarea cadrelor didactice și sensibilizarea publicului. De asemenea, abordarea prin intermediul politicii și legislației a jucat un rol semnificativ la eliminarea practicilor discriminatorii și promovarea egalității.

Pentru a fi mai eficiente, strategiile de profilaxie trebuie implementate cât mai devreme. Astfel, considerăm oportune introducerea în programele școlare a unor cursuri obligatorii sau a unor module în cadrul disciplinelor de profil (educație/cultură civică, spre exemplu) care să abordeze teme precum diversitatea, toleranța și istoria luptei împotriva discriminării rasiale, prezentarea de materiale ce ar promova înțelegerea și respectul pentru oameni, ateliere care să dezvolte abilități sociale, cum ar fi empatia, comunicarea inter-

culturală și rezolvarea pașnică a conflictelor [14], activități extracurriculare de încurajare a interacțiunii și înțelegerii între elevi din diferite medii culturale și etnice.

Trecând mai departe, de la copii la adolescenți și adulți – dacă e să avem în vedere că în ultimii ani a crescut tot mai mult interesul pentru evenimentele de dezvoltare personală – se poate fructifica oportunitatea de a organiza seminare în vederea aducerii la cunoștința oamenilor a elementelor legate de impactul discriminării rasiale, pentru a promova conștientizarea asupra diversității și a implementa valorile de respect și egalitate. În al treilea rând, trebuie luată în calcul implicarea părinților elevilor, prin participarea acestora la sesiuni de informare cu privire la modul în care pot contribui la eliminarea prejudecăților și diferențierilor pe care copiii le fac, de cele mai multe ori neasumate.

În comunități, se pot implementa programe educaționale, programe de granturi, proiecte de mentorat în care indivizii din grupurile minoritare pot fi ghidați spre realizarea obiectivelor personale și profesionale, campanii de conștientizare pentru a atrage atenția asupra importanței combaterii discriminării rasiale, promovarea în mass-media locală a programelor antidiscriminare, prezentarea de cazuri și efecte concrete ale manifestărilor discriminatorii, precum și integrarea în servicii a membrilor minorităților din comunitățile respective. Cele mai avizate entități pentru organizarea de platforme instructive sunt organizațiile guvernamentale și neguvernamentale de profil, administrațiile publice locale, în special cele în cadrul cărora există comunități vulnerabile (minorități), structurile de prevenire de la nivelul instituțiilor cu atribuții de ordine publică, mass-media, angajatorii, cadrele didactice din mediul preuniversitar și universitar, studenții unităților de învățământ care au în curriculum discipline adiacente acestui subiect, voluntarii și chiar reprezentanții minorităților. În Europa, cea mai cuprinzătoare categorie minoritară este cea romă. [11]

Potrivit unui document programatic al Uniunii Europene, „romii – cea mai mare minoritate a Europei incluzând în jur de 10

până la 12 milioane de oameni – sunt frecvent victime ale rasismului, ale discriminării și ale excluziunii sociale și trăiesc în sărăcie extremă fără acces la servicii de îngrijire a sănătății și locuire decentă.” [15]

O altă direcție obligatoriu de abordat pentru reducerea la minimum a discriminării rasiale este aceea a legislației. Aceasta trebuie elaborată, adoptată și, după caz, îmbunătățită, mereu armonizată, actualizată și adaptată realității curente, dinamismului existențial. Este imperios ca legislația să ofere un cadru robust pentru protecția drepturilor individuale și prevenirea săvârșirii de fapte antisociale din motive de discriminare, abordând explicit aspectele legate de diversitate și incluziune.

Conform Pactului Internațional cu privire la drepturile civile și politice [16], „în statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice, persoanele aparținând acestor minorități nu pot fi lipsite de dreptul de a avea, în comun cu ceilalți membri ai grupului lor, propria lor viață culturală, de a profesa și practica propria lor religie sau de a folosi propria lor limbă.”

Legislația eficientă în domeniul anti-discriminării trebuie să includă norme clare și sancțiuni adecvate pentru încălcările constatate. Mai mult, este important ca aceasta să fie concepută într-un mod comprehensiv, acoperind diverse sfere ale vieții, inclusiv locul de muncă, educația, serviciile publice și accesul la resurse. O astfel de abordare extinsă poate contribui la eliminarea practicilor discriminatorii din diverse contexte sociale. În paralel cu elaborarea legislației, este importantă asigurarea implementării eficiente a normelor legale. Instituțiile responsabile de aplicare a legilor și protejare a drepturilor trebuie să fie dotate cu resurse adecvate și să fie înzestrate cu mecanisme eficiente de monitorizare și raportare. Educația și informarea publicului despre prevederile antidiscriminare sunt la fel de importante pentru a construi o conștientizare generală și pentru a susține schimbările de atitudine în societate.

În concluzie, legăturile strânse dintre legislație, implementare și conștientizare reprezintă pilonii fundamentali ce țin de lupta

împotriva discriminării rasiale. Abordarea comprehensivă și constantă a acestor aspecte poate contribui în mod substanțial la construirea unei societăți în care fiecare individ să se bucure de drepturi egale și să fie tratat cu respect și echitate, indiferent de originea sa etnică sau rasială.

Fără a detalia acest aspect, deoarece trebuie să facă obiectul unei teze elaborate, considerăm oportun să menționăm mediul online ca un foarte important contributor la demersul de promovare a conștientizării, educării publicului, promovării valorilor de diversitate și respect.

Deși într-un alt material am tratat impactul negativ al tehnologiei digitale asupra discriminării și drepturilor omului (profilarea discriminatorie, monitorizarea excesivă, accesul neechitabil la tehnologie), spațiul virtual trebuie obligatoriu exploatat, pentru că reprezintă un context în care interacțiunile, informațiile și activitățile se desfășoară global și extrem de rapid. Prin utilizarea spațiului virtual în vederea promovării respectului pentru drepturile omului, se pot atinge audiențe extinse și diverse, indiferent de locația geografică sau de alte bariere fizice. Internetul și mediul online oferă o platformă accesibilă pentru diseminarea informațiilor referitoare la drepturile omului, sensibilizarea asupra problemelor de discriminare rasială și mobilizarea comunităților pentru a sprijini cauzele umanitare.

Organizațiile neguvernamentale, activiștii și cetățenii pot folosi mijloacele digitale pentru a raporta încălcări ale drepturilor omului, pentru a atrage atenția asupra problemelor sociale și pentru a încuraja schimbările pozitive. De asemenea, mediul online oferă oportunități semnificative pentru educație și conștientizare. Prin intermediul platformelor de e-learning, campaniilor de informare online și resurselor digitale, se poate facilita accesul la cunoștințe și informații. Este important ca utilizarea spațiului virtual în vederea promovării drepturilor omului să fie însoțită de eforturi constante pentru asigurarea securității online, protejarea confidențialității și combaterea dezinformării. Astfel, spațiul virtual poate deveni un instrument puternic de luptă împotriva intoleranței față de per-

soanele care aparțin altor categorii etnice și culturale. [12]

4. CONCLUZII

Sub perspectiva complexității și răspândirii discriminării rasiale, această cercetare are scopul de a aduce în prim-plan aspecte esențiale privind conceptul, cauzele, consecințele și strategiile de prevenire. Analizând consistența fenomenului, am identificat faptul că discriminarea rasială nu reprezintă doar o problemă izolată, ci și o manifestare a structurilor sociale și culturale mai vaste. Conceptul de discriminare rasială nu poate fi redus doar la acte individuale, ci trebuie înțeles în contextul sistemelor de putere și relațiilor sociale. Cauzele sale sunt adânc înrădăcinate în stereotipuri, prejudecăți și inegalități structurale care persistă în societatea noastră. Totuși, subliniem importanța conștientizării și schimbării de mentalitate pentru a contracara aceste cauze profunde.

Factorii discriminării rasiale sunt multipli și afectează nu doar persoanele care fac parte dintr-un out-grup, ci și întreaga societate. De la marginalizare și alienare la efecte asupra sănătății mentale și performanței, consecințele sunt devastatoare și subliniază necesitatea unei abordări comprehensive de prevenire a acestui fenomen. Strategiile de profilaxie prezentate în acest articol puntează cele mai viabile direcții de acțiune în acest scop. Fiind implementate în mod corespunzător și susținute de angajamentul comunității, aceste strategii constituie instrumente puternice pentru schimbare.

Prevenirea și combaterea discriminării rasiale necesită eforturi coordonate și constante la nivel individual, instituțional și societal. Îmbunătățirea conștientizării, modificarea structurilor care perpetuează inegalitățile și promovarea unor valori fundamentale de respect și egalitate reprezintă pilonii esențiali în construirea unei societăți în care diversitatea este celebrată și fiecare individ este tratat just și cu demnitate. Importanța identificării de metode în vederea reducerii actelor de discriminare rasială rezidă în efectele implementării acestora, precum promovarea

unei societăți mai stabile, etice, responsabile și echitabile, în care fiecare individ este tratat cu respect și egalitate, construirea unui climat de încredere și coeziune socială, crearea unui

mediu de lucru sănătos și productiv, creionarea unei conviețuiri armonioase, participarea activă a indivizilor la viața comunității și la procesele democratice. [17, p. 167]

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

1. Susskind J., *Politica viitorului: Tehnologia digitală și societatea*, București: Editura Corint Books, 2019.
2. Glăveanu V.-P., *Dimensiuni psiho-sociale ale integrării europene*, Iași: Editura Lumen, 2008.
3. Guțan S., *Diferențe conceptuale și juridice între noțiunile de migrant forțat și refugiat*. În: *Studii și cercetări în științe administrative*. Volumul 2, Sibiu: Editura Tehno Media, 2023.
4. [ce-este-discriminarea//https://www.cncd.ro/\(Accesat în data de 3 ianuarie 2024\)](https://www.cncd.ro/(Accesat%20în%20data%20de%203%20ianuarie%202024).).
5. Bulea I., *Aspecte privind Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023-2027*. În: *Studii și cercetări în științe administrative*. Volumul 2, Sibiu: Editura Tehno Media, 2023.
6. Dragomir A. N., *Europenizarea spațiului public*, Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”, 2016.
7. Berghezan I., *Drepturile și libertățile fundamentale ale omului*, Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”, 2014.
8. Todor I., *Uitarea intenționată a informației stereotipice*, Iași: Institutul European, 2013.
9. Cantuniari R.-E., *Infracțiunile care pot diviza o societate – Hate Crimes & Hate Speech*. În: *Revista Poliția Română*, Editura IGPR, Trimestrul IV, 2022.
10. Șuteu N.-Gh., Părean I., *Teorie și tactică polițienească*, Sibiu: Editura Salgo, 2010.
11. Ionescu M., Stănescu S.M., *Politici publice pentru romi*, București: Editura Pro Universitaria, 2014.
12. Rughiniș R., *Societatea digitală: Stăpâni, cetățeni sau sclavi?*, București: Editura Humanitas, 2022.
13. Bulea I., *Poliția locală – Forță complementară a sistemului de ordine și siguranță publică*, Sibiu: Editura Techno Media, 2022.
14. Drăghici I., *Noțiuni privind riscurile în domeniul siguranței publice*, Craiova: Editura Sitech, 2008.
15. [strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/roma-eu/roma-equality-inclusion-and-participation-eu_ro](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/roma-eu/roma-equality-inclusion-and-participation-eu_ro) <https://commission.europa.eu>. (accesat în data de 5 ianuarie 2024).
16. *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*, disponibil la adresa: <https://legislatie.just.ro/Public/Detaili-DocumentAfis/82590>. (accesat în data 3 ianuarie 2024).
17. Dragomir, A., *Ordinea publică în Uniunea Europeană*, Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”, 2020.

DESPRE AUTOR

Iulia BULEA,

dr., asistent universitar,

Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian

Blaga” din Sibiu, România,

e-mail: iulia.bulea@ulbsibiu.ro

ORCID0009-0006-7723-9169